

Dosarul nr. 2ra-849/22
2-21041378-01-2ra-15062022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. G. Manoli)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cotruță, V. Buhnaci, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

08 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Autoritatea Națională de Integritate,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Autoritatea Națională de Integritate împotriva lui Dumitru Diacov cu privire la constatarea existenței diferenței substanțiale între averea dobândită și veniturile obținute, deținerii averii cu caracter nejustificat și confiscarea averii nejustificate,

împotriva deciziei din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Autoritatea Națională de Integritate și a fost menținută hotărârea din 28 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 19 martie 2021, Autoritatea Națională de Integritate a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Dumitru Diacov cu privire la constatarea existenței diferenței substanțiale, deținerii averii cu caracter nejustificat și confiscarea averii nejustificate.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la data de 25 iunie 2019, a fost înregistrată nota informativă nr. 04-10/284, prin care inspectorul de integritate al Inspectoratului de Integritate, Ion Crețu a informat că Dumitru Diacov a depus tardiv declarația de avere și interese personale la validarea mandatului de deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

A menționat că la 03 iulie 2019, conform procesului verbal de inițiere a controlului nr. 159/11, în temeiul prevederilor art. 28 alin. (3) din Legea cu privire la

Autoritatea Națională de Integritate nr.132 din 17 iunie 2016, în privința pârâtului a fost inițiat controlul averii și al intereselor personale, fapt despre care ultimul a fost informat în modul corespunzător.

Drept urmare, la data de 16 februarie 2021 a fost emis actul de constatare nr. 43/11 prin care a fost constatată existența diferenței substanțiale în mărime de 603 728 de lei, între averea dobândită și veniturile obținute de către Dumitru Diacov, deputat în Parlamentul Republicii Moldova și soția acestuia Tatiana Diacov, pe parcursul deținerii calității de subiect al declarării averii și intereselor personale, în perioada 01 august 2016 - 09 iulie 2019, precum și a caracterului nejustificat al deținerii acestei averi. La fel, s-a decis transmiterea cauzei spre examinare în instanța de judecată competentă în vederea dispunerii confiscării averii nejustificate, cu decăderea pârâtului Dumitru Diacov din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică și mandatul de deputat, pe o perioadă de 3 ani, de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data la care averea pârâtului va fi constatată în totalitate sau în parte ca fiind nejustificată printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

Reclamanta a precizat că Dumitru Diacov, deținând o funcție de demnitate publică și anume de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, era subiect al declarării averii și intereselor personale. Astfel, potrivit prevederilor art. 5 alin. (4) din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016, responsabilitatea pentru depunerea în termen a declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor, o poartă persoana care o depune.

A notat că, potrivit actului de căsătorie din 06 octombrie 1974, pârâtul este căsătorit cu Tatiana Diacov, iar, din momentul în care a fost validat mandatul de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, nu a avut la întreținere alte persoane și/sau copii minori în privința cărora ar putea fi extins controlul respectării regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale. Respectiv, inspectorul superior de integritate Stavinschi Alexandru a efectuat controlul averii și a intereselor personale pentru perioada 09 decembrie 2014 (data validării mandatului de deputat) - 09 iulie 2019 (data inițierii controlului conform procesului verbal de inițiere), în privința lui Dumitru Diacov și a soției acestuia, Diacov Tatiana.

A afirmat că în cadrul controlului s-a constatat că la data de 03 octombrie 2019, în cadrul autorității a fost înregistrat răspunsul BC „Banca de Economii” cu nr.4643, iar la data de 28 aprilie 2020 a fost înregistrat răspunsul cu nr.2608, potrivit cărora Dumitru Diacov a deținut cardul bancar nr. 4073435004412138, la care au fost transferate mijloace financiare (proiect social), dintre care au fost ridicați în numerar 10 000 de lei, motiv din care doar această sumă a fost luată în calcul ca venit net.

La data de 30 septembrie 2019, în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrat răspunsul BC „Mobiasbanca” SA cu nr.4539, potrivit căruia pârâtul a deținut contul nr. MD29MO2259ASV81513717100, la care au fost transferate mijloace financiare (salariul de la Parlamentul Republicii Moldova și alocații sociale, pensii, ajutoare) în sumă totală de 1 047 337,74 de lei, dintre care ridicați în numerar au fost 138 500 de lei, respectiv, doar această sumă a fost luată în calcul ca venit net.

Reclamanta a mai indicat că la 03 septembrie 2019, a fost înregistrat răspunsul BC „Victoriabank” SA cu nr. 3904, iar, la data de 24 martie 2020 răspunsul cu nr. 2089, potrivit căror Tatiana Diacov a deținut contul nr. MD42VI225909731055445724, la care au fost transferate mijloace financiare (plata pentru locațiune de la Partidul Democrat din Moldova și dobânda) în sumă totală de 64 900,62 de lei și 259 738,67 de lei, dintre care ridicați în numerar au fost 14 100 de lei, astfel că doar această sumă a fost luată în calcul ca venit net. La fel, Tatiana Diacov a deținut contul nr. MD31VI225911704121102160, la care au fost transferate mijloace financiare (plata pentru locațiune de la Partidul Democrat din Moldova și dobânda) în sumă totală de 129 839,82 de lei, dintre care ridicați în numerar au fost 10 500 de lei. Iar, în contul nr. MD04VI225909731055445729, Tatiana Diacov a deținut mijloace financiare până la perioada supusă controlului și la care au fost transferate mijloace financiare (plata pentru spațiu locativ de la ambasada R. Moldova în Federația Rusă) dintre care ridicați în numerar au fost 1000 de lei.

A menționat că la 20 septembrie 2019, a fost înregistrat răspunsul BC „Moldova-Agroindbank” SA cu nr. 4311, potrivit căruia Tatiana Diacov a ridicat mijloace financiare din transfer de la Haurylenca Dzmitry, după cum urmează: la data de 07 martie 2019 suma de 3478 de lei și la 15 mai 2019 suma de 254 de Dolari SUA, care au fost luate în calcul ca venit net.

Potrivit răspunsurilor nr. 3904 din 03 septembrie 2019 și nr. 2089 din 24 martie 2020, BC „Victoriabank” SA a comunicat că Dumitru Diacov a deținut contul bancar nr. MD65VI225909731055445504 la care a depus mijloace financiare în sumă totală de 336 649 de lei, contul bancar nr. MD13VI225921212280245563 la care a depus mijloace financiare în sumă totală de 185 322 de lei, contul bancar nr. MD06VI000225901700222286 la care a depus mijloace financiare în sumă totală de 25 506 lei, contul bancar nr. MD31VI225911704121102160 la care a depus mijloace financiare în sumă totală 220 de lei. Prin urmare, doar aceste sume au fost luate în calcul ca cheltuieli suportate/avere deținută la data depunerii mijloacelor financiare.

La data de 20 septembrie 2019, în cadrul Autorității a fost înregistrat răspunsul BC „Moldova Agroindbank” SA cu nr. 4311, potrivit căruia Dumitru Diacov a deschis contul de depozit nr.22523321054/USD, unde la data de 24 ianuarie 2018 a depus în numerar mijloace financiare în sumă de 65 000 de Dolari SUA (1 095 328 de lei), respectiv această suma a fost luată în calcul ca cheltuieli suportate.

Reclamanta a precizat că aceste mijloace financiare reprezentau averea deținută de către Dumitru Diacov la data de 24 ianuarie 2018. Totodată, în cadrul controlului, în baza declarației persoanei fizice cu privire la disponibilul de mijloace bănești la situația din 01 ianuarie 2012, depusă de Dumitru Diacov la Serviciul Fiscal de Stat s-a constatat că ultimul dispunea de suma de 890 000 de lei, inclusiv suma de 25 000 de Dolari SUA, obținuți în anii 1992-1994.

Astfel, inspectorul superior de integritate Stavinschi Alexandru a stabilit că la începutul perioadei de verificare pârâtul și soția acestuia dispuneau de mijloace financiare în sumă de 890 000 de lei, iar, în perioada 09 decembrie 2014 - 01 august

2016 au obținut venit net în sumă de 124 600 de lei și au dobândit avere, care constă în echivalentul bănesc al bunurilor, precum și au suportat cheltuieli, în sumă totală de 283 172 de lei.

Autoritatea Națională de Integritate consideră că veniturile nete obținute de către soții Diacov în perioada menționată, depășesc echivalentul bănesc al averii dobândite și a cheltuielilor suportate în aceeași perioadă cu 731 428 lei (890 000 + 124 600 – 283 172), fapt care înlătură existența diferenței vădite.

Totodată, inspectorul superior de integritate Stavinschi Alexandru a constatat că suma de 731 428 lei, constituie mijloacele financiare pe care pârâtul și soția acestuia le dețineau în perioada de verificare 01 august 2016 - 01 iulie 2019, perioadă supusă controlului, în care soții Diacov au obținut un venit net de 57 461 de lei, respectiv, au dobândit avere care constă în echivalentul bănesc al bunurilor, suportând și cheltuieli în sumă totală de 1 359 853 lei.

Reclamanta a susținut că între veniturile nete obținute, averea dobândită și cheltuielile suportate de către Dumitru Diacov și Tatiana Diacov, în perioada 01 august 2016 - 09 iulie 2019, este o diferență de 570 964 de lei (731 428 + 57 461 – 1 359 853).

A menționat că suma de 67 000 de Dolari SUA, pe care pârâtul a indicat-o în declarația de avere și interese personale (rectificată) din 13 aprilie 2018, inspectorul superior de integritate Stavinschi Alexandru nu a reținut-o, deoarece conform calculelor efectuate la data depunerii declarației de avere și interese personale, pârâtul nu dispunea de mijloace financiare în cuantumul respectiv. Inspectorul superior de integritate Stavinschi Alexandru a stabilit că la data de 24 ianuarie 2018, în ziua depunerii în numerar a mijloacelor financiare în sumă de 65 000 de Dolari SUA (1 095 328 de lei), Dumitru Diacov dispunea de mijloace financiare în sumă de doar 491 600 de lei. Astfel, între averea deținută (1 095 328 de lei) și veniturile obținute (491 600 de lei) de către soții Diacov, la data de 24 ianuarie 2018, se reține o diferență de 603 728 de lei, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie și anume suma de 123 000 de lei.

Autoritatea Națională de Integritate a solicitat constatarea existenței diferenței substanțiale între averea dobândită și veniturile obținute de către pârâtul Dumitru Diacov și soția acestuia Tatiana Diacov, pe parcursul deținerii calității de subiect al declarării averii și a intereselor personale în perioada 01 august 2016 - 09 iulie 2019, constatarea deținerii averii cu caracter nejustificat în mărime de 603 728 de lei, confiscarea averii nejustificate constatate prin actul de constatare nr. 43/11 din 16 februarie 2021, în mărime de 603 728 de lei.

Prin hotărârea din 28 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

La 02 iunie 2021, Autoritatea Națională de Integritate a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 28 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Autoritatea Națională de Integritate și a fost menținută hotărârea din 28 mai

2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că confiscarea averii nejustificate se admite doar cu respectarea condițiilor stabilite de lege.

Astfel, instanța de apel a menționat că prin hotărârea din 23 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost admisă acțiunea depusă de Diacov Dumitru împotriva Autorității Naționale de Integritate a Republicii Moldova și a fost anulat actul de constatare a inspectorului de integritate al Inspectoratului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate a RM nr. 43/11 din 16 februarie 2021. Pentru a hotărî astfel, instanța de contencios administrativ a reținut că la materialele dosarului administrativ lipsește dovada distribuirii aleatorii a sesizării din 30 noiembrie 2020, ceea ce denotă că Autoritatea Națională de Integritate a Republicii Moldova a încălcat prevederile art. 30 alin. (1) și art. 37 alin. (1) din Legea nr.132 din 17 iunie 2016. De asemenea, a reținut că Legea privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere nr. 1264 din 09 iulie 2002 nu impunea obligația subiecților declarării de a declara activele-numerarul în monedă națională sau în valută străină, această obligație fiind introdusă prin Legea nr.133 din 17 iunie 2016, astfel că perioada de verificare 01 august 2016 - 09 iulie 2019 era guvernată de Legile nr. 132 și 133 din 17 iunie 2016.

Curtea de Apel Chișinău a indicat că, instanța de contencios administrativ a mai constatat că inspectorul de integritate a efectuat controlul în temeiul unui act normativ care în sensul art. 76 din Constituție este inexistent, deoarece nu a fost și nu este accesibil în modul prevăzut de Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017, astfel că metodologia de efectuare a controlului averii și intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictului de interese, al incompatibilităților, restricțiilor, limitărilor aprobată prin ordinul președintelui ANI nr. 94 din 13 octombrie 2020, nu îndeplinește condiția de accesibilitate a actului normativ. Mai mult, inspectorul de integritate nu a efectuat controlul veniturilor obținute și averii dobândite, dar a efectuat controlul veniturilor obținute și cheltuielilor pe necesități curente pe de o parte și averea dobândită pe de altă parte. În mod arbitrar a stabilit procedura de calcul a venitului obținut a persoanei supuse controlului. De asemenea, contrar prevederilor legale a efectuat controlul global al perioadei 09 decembrie 2014-09 iulie 2019, fără a fi examinate datele declarațiilor pentru fiecare an fiscal în parte, dar de fapt a verificat perioada 01 ianuarie 2015 – 09 iulie 2019, excluzând din perioada controlului anul fiscal 2014. Deși a constatat o diferență, totuși, nu a indicat în actul de constatare care avere a fost dobândită de Dumitru Diacov și soția acestuia Tatiana Diacov și valoarea cărei averi formează diferența cu veniturile obținute. Nu este clar care calcule au fost efectuate, de către cine și pentru care perioadă au fost efectuate calculele.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că Autoritatea Națională de Integritate nu a răsturnat prezumția dobândirii licite a bunurilor, în condițiile în care actul de constatare nr. 43/11 din 16 februarie 2021, care constituie proba pe care Autoritatea

Națională de Integritate și-a întemeiat pretenția privind confiscarea averii nejustificate, a fost anulat prin hotărârea din 23 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

La data de 25 mai 2022 reprezentantul Autorității Naționale de Integritate, Nichita Negruța, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel eronat a făcut trimitere la hotărârea din 23 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, prin care a fost anulat actul de constatare nr. 43/11 din 16 februarie 2021, deoarece în sistemul de drept național, hotărârile judecătorești nu constituie izvoare de drept în sensul că un act judecătoresc, chiar și în cazul devenirii lui definitiv și irevocabil, nu este obligatoriu pentru instanțele de judecată la soluționarea altor cauze. Mai mult ca atât, obiectul prezentei acțiuni constituie confiscarea averii nejustificate, dar nu verificarea legalității actului de constatare.

Recurentul a menționat că, în cadrul procedurii de control, intimatului, ca persoană supusă controlului, i-a fost asigurat dreptul la apărare și de a lua cunoștință de materialul administrativ, iar, inspectorul de integritate, în urma acumulării materialelor relevante, constatând existența unei diferențe substanțiale între averea dobândită și veniturile obținute în aceeași perioadă, a invitat intimatul să dea explicații, care, însă, nu au fost suficiente pentru a răsturna constatările inspectorului.

Autoritatea Națională de Integritate consideră că este eronat argumentul instanței de apel precum că averea dobândită de către Dumitru Diacov ar fi legală, or, autoritatea a constatat deținerea averii nejustificate și nu a averii ilicite, aceste două noțiuni nefiind identice.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 22 februarie 2022.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa Autorității Naționale de Integritate la data de 15 mai 2022 (f.d. 117, volumul IV).

Astfel, recursul declarat la 25 mai 2022, este în termen.

Copia recursului a fost expediată în adresa intimatului Dumitru Diacov (f.d. 134, 136, volumul IV), cu înștiințarea despre depunerea referinței.

Prin referința depusă la 18 iulie 2022 Dumitru Diacov, reprezentat de avocatul Alina Valah, a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Autoritatea Națională de Integritate nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Mai mult ca atât, hotărârea din 23 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, la care face referire instanța de apel în decizia recurată, a rămas irevocabilă prin încheierea din 01 februarie 2023 a Curții Supreme de Justiție.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Autoritatea Națională de Integritate asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Autoritatea Națională de Integritate, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Autoritatea Națională de Integritate se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic